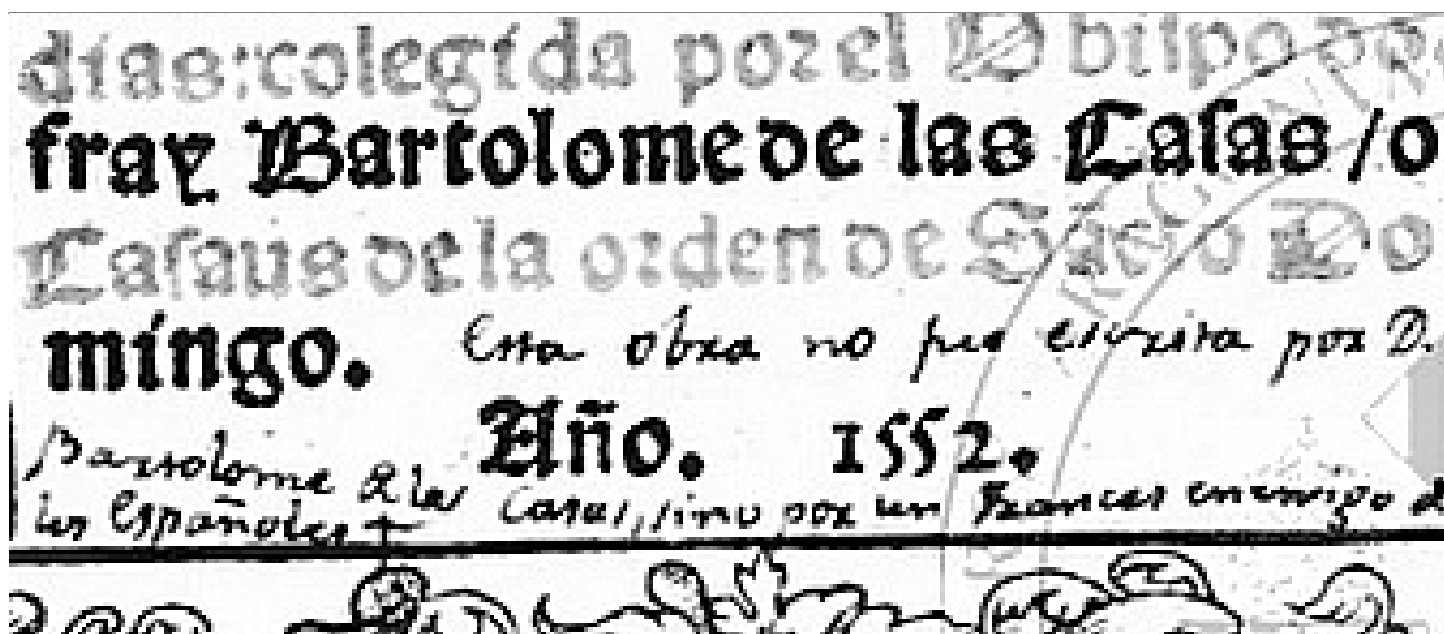

El Pare Bartolomé de las Casas no era 'espanyol'?

Autor: Lluís Batlle i Rossell

Data de publicació: 28-08-2013

En Lluís Batlle troba a la portada de la La Brevíssima Relación de la Destrucción de las Indias, del Pare Cases o Casaus, un apunt posterior que hi diu: "Esta obra no fue escrita por D. Bartolomé de las Casas, sino por un francés enemigo de los españoles"

Ja fa uns dies que vaig poder participar d'oient a la 1a Universitat Nova Història. Els investigadors de l'INH van remenant documents antics com poden, hi troben incoherències i, finalment, d'aquestes incoherències n'acaben construint un fil amb més sentit que el que té la història oficial. Una història oficial que, la majoria de vegades, dóna per bons els documents dels arxius i no els contraposa amb les notes incoherents, o les titlla (les que vol) d'errors involuntaris.

Després de les nombroses sessions on els investigadors exposaven les seves troballes, vaig anar-me carregant de ganes de voler també comprovar quant de cert hi ha a les referències que hi havia en documents antics. Recordo especialment el cas flagrant del pare Cases, que va explicar en Pep Mayolas, on diu que la llargada de l'illa de Cuba "és com la distància entre Valladolid i Roma". Com podia ser que, en un text tan preuat, una distància nàutica es comparés amb una distància entre Roma i Valladolid, mig de mar i mig de terra? I encara més interessant: l'illa de Cuba mesura com de Roma a València. A més de barrejar terra i mar, tan malament sabien la llargada de l'illa?

Arribant a casa, amb un llistat de citacions per comprovar, vaig voler provar a quins d'aquests documents tindria accés des de casa. Vaig cercar arxius digitals per internet i, ràpidament, vaig trobar la Col·lecció digital de fons històric de la Universitat de València, el Portal de Archivos Españoles i els Fons Digitals de la Biblioteca Nacional de Catalunya.

Gràcies a les digitalitzacions del fons de la Universitat de València vaig poder comprovar com, efectivament, el text que ens ha arribat del pare Cases compara la llargada de l'illa de cuba amb la distància entre Roma i Valladolid.

L'anècdota de la meua cerca per arxius digitals, però, la vaig trobar a la portada del llibre on estava buscant la cita de Cuba: una edició de la Brevísima relación de la destrucción de las Indias, de don fray Bartolomé de las Casas. Podem veure com la portada inclou, amb tota claredat, una nota posteriorment manuscrita: Esta obra no fue escrita por D. Bartolomé de las Casas, sino por un frances enemigo de los españoles+

Font: http://webliblioteca.uv.es/bdigital/UV1/R_3_226_2/00000002.jpg

Un llibre tan crític amb l'actuació de certs espanyols a les Índies, no sembla estrany que ofengués els qui creuen cegament en les actuacions dels estaments de poder. Fins al punt que un membre destacat d'aquest col·lectiu va creure convenient alertar els futurs lectors, mitjançant un avís de certificava que era impossible que fos espanyol aquell qui criticava l'actuació dels espanyols.

I en la seva nota revolucionària, tot i no ser gaire més que anecdòtica, fins i tot ens diu saber que Bartolomé de las Casas havia de ser un francès enemic dels espanyols.

En Jordi Bilbeny, veient la portada, em va donar la seva opinió: "Devia ser un intent més per desnaturalitzar del tot la figura i la persona del pare Cases. No podia ser espanyol qui havia escrit animalades tan grosses contra la monarquia i contra els espanyols".

És una llàstima que l'autor de la nota no ens hagi deixat més informació per estudiar la seva tesi. Potser va fer una rigorosa anàlisi lingüística de l'escriptura del pare Cases i hi va trobar massa trets francesos, o massa pocs de castellans. En tot cas, li va semblar -i potser va encertar- que la manera més adient de fer arribar les seves teories al públic era mitjançant una síntesi just a la portada del llibre criticat.

I ja per acabar, i com també em comenta En Jordi Bilbeny: "Si no era espanyol el Pare Cases, i tampoc no era francès, com tothom sap, llavors, d'on era?".

Lluís Batlle